

Міністерство культури України
Національна бібліотека України для дітей

ПЕДАГОГІКА ЛЮБОВІ ДО ДИТИНИ ЯНУША КОРЧАКА

Інформаційний бібліографічний список для організаторів
дитячого читання до 140-річчя від дня народження
видатного польського педагога, письменника, лікаря

Київ – 2018

Міністерство культури України
Національна бібліотека України для дітей

ПЕДАГОГІКА ЛЮБОВІ ДО ДИТИНИ ЯНУША КОРЧАКА

Інформаційний бібліографічний список для організаторів
дитячого читання до 140-річчя від дня народження
видатного польського педагога, письменника, лікаря

Київ – 2018

УДК 016:8

ББК 91.9:83

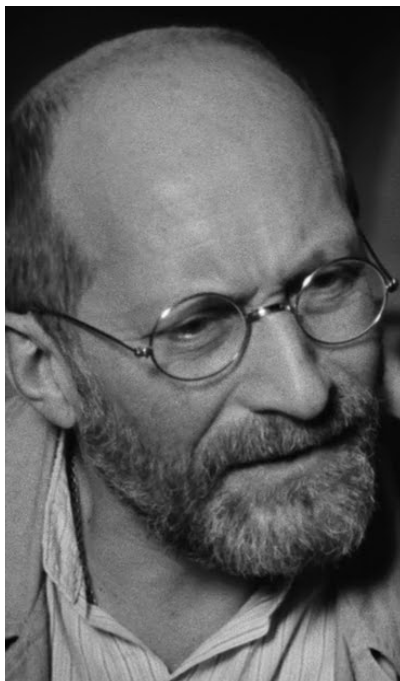
П 24

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко.
Укладачі: Н.П. Сисоєва, В.М. Красножон.
Літературний редактор В.В. Зеленська.

Педагогіка любові до дитини Януша Корчака : інформ. бібліогр. список для організаторів дит. читання до 140-річчя від дня народж. пол. педагога, письменника, лікаря / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. Н. П. Сисоєва, В. М. Красножон. – Київ, 2018. – 32 с.

Видання включає біографічну довідку Януша Корчака, список літератури та ресурсів мережі Інтернет про життєвий та творчий шлях великого гуманіста, цитати письменника та крилаті вислови видатних людей про нього, кросворд та розвиваючі ігри.

З ВІДКРИТИМ СЕРЦЕМ ДО ДІТЕЙ

Батько сиріт, Король дітей, Старий Лікар, Святий – так називають у світі Януша Корчака, польського педагога-новатора, лікаря, талановитого письменника, вірного і відданого захисника дитини і дитинства, мудрого радника родинам у вихованні, особистість, яка допомагала людству у вирішенні вічних проблем і саме цим проклдала мости, що пов'язують між собою покоління й епохи. Спадок, залишений Я. Корчаком, поставив його в один ряд із видатними філософами і педагогами попередніх епох, що мали неабиякий вплив на розвиток освіти, культури, гуманістичної думки, – з Ж.-Ж. Руссо, Й.-Г. Песталоцці, М. Монтесорі, А. Макаренком, С. Русовою, В. Сухомлинським.

Народився Януш Корчак (справжнє ім'я Генрік Гольдшміт) **22 липня 1878 року** у Варшаві, в сім'ї відомого заможного адвоката Юзефа Гольдшміта. Навколишнім хлопчик здавався дивною дитиною. Він майже не спілкувався з однолітками, жив у власному світі думок, мрій і фантазій, міг годинами гратися один. У семирічному віці Генріка віддали навчатися в російську початкову школу, потім – у російську гімназію, де панувала жорстка дисципліна. Уже з першого класу гімназисти (діти 10-11 років) вивчали латину, з другого – французьку та німецьку мови, з третього – грецьку. Син заможних батьків дуже рано зіткнувся з горем і труднощами. У 1889 році у батька були виявлені ознаки душевного захворювання, тож він час від часу перебував у лікарнях і згодом помер, що істотно позначилося на матеріальному становищі родини. Сім'ї довелося відмовитися від розкішної квартири й переселитися у бідний район Варшави. З 15-16 років Генрік змушений був займатися репетиторством, давати уроки дітям зі знайомих заможних сімей, щоб одержати освіту та забезпечити матір і сестру. Попри це він багато читав, вивчав мови, почав

писати вірші, а потім і прозу. В 14 років написав свій перший юнацький роман «Сповідь метелика», у якому описав, як дитячі мрії розбиваються, зіткнувшись із реальністю. Юнак успішно закінчує школу й у 1898 році стає студентом, навчається на медичному факультеті Варшавського університету. Влітку 1899 року вперше виїздить за кордон, до Швейцарії, щоб ознайомитися з педагогічною діяльністю Й.-Г. Песталоцці, досвідом роботи тамтешніх шкіл і дитячих лікарень. Але й вивчаючи медицину, Генрік Гольдшміт не залишав літературних спроб. Як пізніше багато разів стверджував сам письменник, його літературний талант формувала російська література XIX століття, особливо творчість А. Чехова. Авторський дебют відбувся у 1898 році, коли 20-річний студент університету подав на літературний конкурс, оголошений журналом «Варшавський кур'єр», свою драму «Куди?», підписавши її псевдонімом **Януш Корчак**, взятим за ім'ям героя однієї з книг польського прозаїка Ю. Крашевського. І дістав визнання – почесну нагороду конкурсу. Відтоді під цим прізвиськом виходять його казки, повісті й педагогічні праці, а самовіддане життя для дітей і героїчна смерть прославили його під цим іменем в усьому світі. Перша повість Корчака «Діти вулиці» (1901) розповідала про безпритульних, про малолітніх злочинців. Ця книга визначила напрям усієї його письменницької творчості. У 1906 році виходить друга книга – «Дитя салону». У ній автор різко висміює буржуазну сім'ю, виховання так званих «порядних людей». Ці твори відразу привернули увагу читачів та критиків контрастом між світом забезпечених людей і світом злиднів, безправ'ям і безвихіддю. В них письменник розвінчує поняття відносних цінностей, намагається розкрити незмінну вартість життя, закликає до пошуку справжніх життєвих ідеалів.

1903 року, отримавши диплом лікаря-педіатра, Януш Корчак починає лікарську практику в невеличкій дитячій лікарні Варшави. З бідних пацієнтів Корчак грошей не брав, навіть сам купував їм ліки. Становище знедолених дітей хвилювало його особливо. Паралельно займається журналістською діяльністю, вечорами щотижня пише фейлетони в журнал «Колючки», робить для журналу «Голос» огляд преси в рубриці «На горизонті». У 1905 році його було мобілізовано до царської армії, молодому лікареві довелося брати участь у російсько-японській війні. Лейтенант медичної служби Генрік Гольдшміт служив у санітарному поїзді, побував у Харбіні й Мукдені. Після закінчення кампанії письменник скаже слова, актуальні й сьогодні: «Немає сенсу влаштовувати революції, не подумавши спочатку про дитину». Повернувшись із війни, Корчак поглиблює свою медичну освіту за кордоном: проходить стажування як лікар-педіатр у провідних лікарнях Берліна (1906), Парижа (1909),

Лондона (1911). У ці роки Я. Корчак остаточно визначає свій життєвий вибір: самовіддане служіння «малорослому народові» – дітям. У 1907-1908 роках він працює вихователем у літніх таборах для дітей із бідних родин Варшави. В цей же час пише веселі зворушливі повісті «Літо в Міхалувці», «Юзьки, Яськи і Франки». У справі поліпшення становища дітей і привернення громадської уваги до цієї гострої проблеми Я. Корчак покладає великі надії на педагогіку. Йому здається, що педагогіка може зробити більше, порівняно з медициною. Тому він залишає свою діяльність лікаря і стає професіональним педагогом-вихователем, прийнявши у 1910 році пропозицію стати директором варшавського сиротинця для бідних єврейських дітей. Гроші на його будівництво збирав сам Корчак, він же брав участь у проектуванні приміщень, намагаючись привнести в дитячі кімнати якнайбільше затишку і комфорту. У 33 роки він очолив «Будинок сиріт», у якому прагнув забезпечити знедоленим дітям гідні умови життя, заснувати дитячу республіку, де юні громадяни зможуть жити за справедливими законами, навчатимуться осмисленій праці, розвиватимуть у собі почуття відповідальності. Це був чотиріповерховий білий будинок, розташований на вулиці Крохмальній, 92 (сьогодні вул. Якторовська, 6) та обладнаний приміщеннями для ігор, занять і відпочинку, центральним опаленням, водопостачанням та електрикою. Головним вихователем закладу був найвідданіший друг і соратник Корчака Стефанія Вільчинська. Упродовж багатьох років видатний педагог-гуманіст був незмінним керівником будинку (з перервою в 1914-1918 рр.), вів радіопередачі, відомі всій Польщі як «Бесіди Старого Лікаря», багато уваги приділяв розвитку талантів дітей.

З 1919 року Корчак разом із Мариною Фальською працював над створенням ще однієї інституції опіки над дітьми – сиротинця для польських дітей «Наш дім», що містився під Варшавою, а з 1928 року – у столичному районі Беляни. У «Нашому домі» він також активно застосовував свої новаторські педагогічні методи. Разом із колективом педагогів невтомно вів дослідницьку роботу, ретельно аналізуючи її перебіг і результати, особливості взаємодії та спілкування з дітьми. До кожного вихованця ставився, як до власної дитини, кожного добре розумів, про кожного дбав, кожному віддавав своє серце. Водночас Я. Корчак викладав у різних польських університетах, зокрема в Державному інституті спеціальної педагогіки, Державній семінарії вчителів Мойсеєвої релігії, друкувався в педагогічному журналі «Спеціальна школа» тощо.

В Україну ім'я Януша Корчака як письменника почало проникати ще в 1908 році. Тоді журнал «Київська іскра» опублікував його оповідання «Домашня прислуга» та «Безневинна істота». Пізніше вийшла книжка опові-

дань польського педагога. Протягом 1910-1916 років київські газети, журнали, альманахи друкували російські переклади творів письменника.

Під час Першої світової війни Корчак перебуває на території України (Тернопіль-Київ). Лікаря Корчака мобілізували на фронт ординатором польового госпіталю в російській армії. Чотири роки він поневірявся дорогами війни від Східної Пруссії до Тернополя. Працюючи в містечку Глубочек (нині селище міського типу Великий Глибочек Тернопільської області), лікар отримав першу відпустку на Різдво 1915 року. У цей час він не міг потрапити до свого улюбленого «Будинку сиріт» у Варшаві. Тому Януш Корчак їде до Києва з метою розшукати польський виховний заклад і відвідати його. У роки Першої світової війни в Києві, перебуваючи у вигнанні, зосередилася польська інтелігенція. Тут видавалися газети, журнали польською мовою, провідна тематика яких торкалася педагогічних питань виховання підростаючого покоління. У Києві містилися виховний будинок для хлопчиків Марини Фальської (з нею Януш Корчак співпрацюватиме після війни в Польщі), дім для глухонімих сиріт Озілія Кржевініна, приватна польська гімназія для дівчаток Вацлави Перетякович (саме сюди прийшов Корчак узимку 1915 р.). 1917 року полк, у якому перебував Януш Корчак, підійшов до Києва. У місті в цей час розгорталася мережа дитячих закладів. Через гостру нестачу фахівців Генріка Гольдшміта демобілізують із фронтової служби і польський лікар починає працювати в притулках для українських дітей, що стали новим місцем його досліджень та спостережень. Він навчає дітей, розповідає їм казки, читає, грає у шашки. Навесні 1918 року Януш Корчак займає посаду спостерігача-психолога у відкритому ще у 1916 році при жіночій гімназії пані Вацлави Перетякович дитячому садку, що працював за системою Марії Монтесорі. Упродовж кількох тижнів лікар і педагог проводить тут весь свій час, спостерігає за дітьми, здійснює експерименти, веде психологічні записи. Саме у Києві Корчак пише свою найбільш знану, всесвітньо відому працю «Як любити дітей», проникнуту розумінням та любов'ю до дитини, повагою до її прав (1914-1918). Основні педагогічні ідеї Корчака викладені саме в ній. Він виступає перед читачем цілком зрілим педагогом – теоретиком і творцем оригінальної системи принципів, форм і методів виховання. Ця книга є справжньою енциклопедією, в якій розкриваються різні умови появи дитини в цьому світі, її розвиток, її можливості й найголовніші потреби підліткового віку, фатальна залежність, особливо в ранньому дитинстві, від дбайливості, доброти, відповідальності матері та батька, а згодом – від педагогів у дитячих садках, школах, сиротинцях. Книга складається з кількох частин. Найоб'ємніша з них – «Дитина в сім'ї». Саме на родину

Я. Корчак покладав найбільшу відповідальність і надію. Далі такі частини: «Інтернат», «Літні табори», «Будинок сиріт». Я. Корчаку вдалося поєднати наукове мислення лікаря, педагога, психолога з публіцистичним, журналістським даром переконливої щирої розмови з читачем. В основу книжки лягли роздуми над власним дитинством, правда про значення цього періоду в житті родини й суспільства, про їхню взаємну залежність. Можна з повною відповідальністю стверджувати, що Корчак узагальнив у творі різнобічний досвід дитячих закладів кінця XIX – початку XX ст. і практику сімейного виховання в різних верствах польського суспільства того часу.

Але незабаром Корчаку довелося знову надягти військовий мундир, цього разу – майора польської армії. У 1919 році розпочалася польсько-радянська війна. Він служив у військовому госпіталі під Варшавою. Війна принесла епідемію тифу, Корчак заразився від тифозного хворого. Деякий час Корчак був непритомний, прийшовши до тями, він із жахом дізнався, що його мати заразилася від нього і померла. Після смерті матері Корчак написав збірку дивовижних молитов. Молитва, яку творив він сам, – є однією з особливих форм спілкування Я. Корчака зі своїми читачами – батьками, вихователями, дітьми. Ці невеликі концентровані морально-етичні бесіди здатні відразу викликати довіру читача, залучити його до співроздумів, творення власних духовних життєвих орієнтирів, власної педагогічної думки чи то в родині, чи в особистому житті. Читаючи ці молитви, доросла людина чи дитина починає аналізувати своє життя, ставити перед собою нові завдання, просячи підтримки у Бога.

При першій можливості (червень 1918 р.) Януш Корчак повертається до Варшави, де продовжує реалізовувати свої педагогічні ідеї у «Будинку сиріт», який став для нього справжньою рідною домівкою. На горіщі будинку містилася його скромна кімната. Там він мешкав упродовж 30 років. Ще до війни Корчак упроваджує тут дитяче самоврядування, відкриває найвищий орган управління – дитячий сейм, що складався з 20 депутатів і обирався раз на рік шляхом загального голосування. Тут розроблялися загальні принципи регулювання життя вихованців, працювала судова рада і товариський суд, який міг судити не лише вихованців, а й дорослих. Кодекс з-понад тисячі статей для суду розробляв сам лікар, і більшість із них передбачала пробачення винного. Завданням сейму було прийняття або відхилення постанов ради самоврядування, встановлення знаменних дат у житті будинку, присудження нагород. Корчак придумав прапор та дорожню пісню для свого будинку. Тут відзначалися свята, яких не було в календарі: День першого снігу, Свято найдовшого дня та інші. Але найголовніше – тут не було жодного

примусу та криків із боку вихователів, лише бесіди та любов. Слід зазначити, що самоврядуванням реформи Корчака не обмежилися. Була введена система малих стимулів та імпульсів самовиховання. Дошка для спілкування з дітьми, поштова скринька для листування сиріт із вихователями, стінгазета, спільні засідання дітей і педагогів, списки подяк і вибачень – усе це форми роботи, що вели до пробудження і розвитку в дитині потреби самосвідомості, самоконтролю і волі до самовдосконалення. У дитячому будинку з 1926 по 1936 роки також видавалася газета «Малий Пшегльонд» як щотижневий додаток до варшавської газети «Наш Пшегльонд». Це було перше у світі періодичне видання, яке створювали самі діти. В газети була справжня редакція з друкарськими малюнками та десятком телефонів. Кореспондентами були діти з притулку, що ходили Варшавою, збираючи новини. Старші, хто вже писав грамотно, отримували гонорари, гроші клали до спільного гаманця, а потім на них ходили в кіно.

У 1939 році почалася Друга світова війна, жахлива катастрофа, яка ламала людські долі й життя. Під час окупації Варшави 1940 року «Будинок сиріт» переміщується у Варшавське гетто. Під час збройних дій, пов'язаних із переселенням, Корчака арештували, але за кілька тижнів звільнили під заставу. Корчак повернувся із в'язниці морально і фізично виснажений. Ті соратники Старого Лікаря, яким вдалося вціліти, розповідали, що Корчак дуже змінився у важкі дні 1940-1941 років. Він ішов зранку і повертався пізно вночі: ходив у єврейську громаду, до комітету допомоги, по домівках багатіїв, вимолював, погрожував, лаявся, шукав допомоги, щоб прогледувати дітей. Під час перебування в гетто Я. Корчак пише свій останній твір «Щоденник», з якого ми дізнаємося про багато фактів життя Старого Лікаря, про його думки, написані начебто для самого себе, щоб колись, як дозволить час, розвинути їх далі. 5 серпня 1942 року наказано було готувати дітей до від'їзду. Це була дорога до газових камер табору смерті в Треблінці. Діти не розуміли, що їх чекає, Старий Лікар сказав їм, що вони поїдуть у село. Він дав їм спокійно доїсти останній сніданок, дбайливо допомагав малюкам одягнутися, вивів їх на вулицю. Діти вишикувалися в колону по четверо, їх було понад двохсот. Старші хлопчики по черзі несли зелений прапор короля Матіуша. Попереду йшов Корчак із двома малюками – одного ніс на руках, другого вів за руку. Вихователі та працівники йшли поруч із дітьми. Більшість молодих педагогів були вихованцями цього притулку. Ми ніколи не дізнаємося, що сказав Корчак своїм дітям, але вони були спокійні. А ось люди, яким наказали стояти біля своїх будинків, розуміли зловісний задум. Очевидець згадував: «Горе очам, що бачили той

жах. Ридало каміння бруківки...». Кажуть, що на стінах одного з бараків у Треблінці залишилися дитячі малюнки – більше нічого не збереглося. Так закінчилося життя Януша Корчак. І почалася легенда. Багато людей потім говорили, що бачили Старого Лікаря живим, що вагон із його дітьми відчепили, що вони якимось дивом вціліли. Але ні, дива не сталося. Педагог жив турботою про своїх вихованців і загинув разом із ними.

Літературна й науково-педагогічна спадщина Я. Корчак – вагомий внесок у світову культуру. Творчий доробок письменника і педагога становить 24 книги і понад 1400 текстів, надрукованих у різних періодичних виданнях, та складає майже 16 томів художніх творів та педагогічних праць. Найвідоміші видавалися багатьма мовами світу. Серед них повісті «Банкрутство малого Джека», «Правила життя», «Коли я знову стану маленьким», «Слава», «Літо в селі», «Кайтусь-чарівник», наукові праці «Як любити дітей», «Виховні моменти», «Право дитини на пошану», «Жартівлива педагогіка». Найбільшу популярність і в дітей, і в дорослих різних країн набули його філософські повісті-казки «Король Матіуш Перший» та «Король Матіуш на безлюдному острові», перекладені понад 20 мовами. У цих казках хлопчик-король мріє переробити світ, зробити його більш чесним і справедливим, але йому не вистачає досвіду. Матіуш зазнає чимало небезпечних пригод, ризикує власним життям, навіть зрікається королівської влади. У фіналі хлопчик гине з вини найкращого друга, якому зробив багато добра. Вважається, що Корчак у цій книзі зобразив себе двічі. Звичайно, в образі короля Матіуша, що прийняв на себе недитячий тягар відповідальності перед іншими людьми. Другий образ, за яким ховається Януш Корчак, – це Старий Лікар, єдиний персонаж казки, який по-справжньому любить Матіуша. Ці літературні шедеври, які стоять на одній сходинці з творами класиків дитячої літератури – Дж. Свіфтом, Л. Керроллом, А. Ліндгреном, принесли Корчаківі світову славу і посіли достойне місце серед найкращих філософських казок світу. А ім'я Старий Лікар – стало ще одним псевдонімом, поряд з Янушем Корчаком. За свою літературну творчість у 1937 році Корчак отримав «Золотий академічний лавр» Польської академії літератури.

ВІДДАНИЙ ЗАХИСНИК ДИТИНИ І ДИТИНСТВА

(вшанування пам'яті Я. Корчака)

Небагато було на землі таких сподвижників культури, ім'я яких стало б символом, а життя – легендою. Януш Корчак належить саме до них. В усі сфери своєї діяльності він вносив щось дуже своє – піднесено казкове і водночас відчутно реальне. Педагогічним кредо польського гуманіста, якого називали «Песталоцці з Варшави», була любов до дітей, повага до особистості дитини, тендітне ставлення до її серця та душі. Своїм життям Януш Корчак вірно, віддано, талановито служив дітям, захищав дитинство як найважливішу цінність людської цивілізації. Завдання виховання вбачав у вільному і гармонійному розвитку здібностей дитини, у формуванні ідеалів добра, свободи та краси шляхом пробудження бажання до самопізнання та самооцінки. Корчаківська теорія «розумного виховання», що базується на рівноправності дітей і дорослих, взаєморозумінні, гуманізації виховного процесу не лише не втратила значущості, а навпаки, актуальна і сьогодні та чекає на реалізацію в майбутньому.

Думки, висловлені талановитим педагогом, мають значний вплив на розвиток ідей про виховання в усьому світі. Вже майже 70 років як розпочався і функціонує Міжнародний Корчаківський рух. У багатьох державах світу успішно діють Товариства Януша Корчака. Зокрема в Ізраїлі, Німеччині, Росії, Болгарії, Японії, США, Бразилії, Англії, Франції, країнах Африки та ін. Центр Міжнародного товариства послідовників польського гуманіста знаходиться у Варшаві. Українське товариство Я. Корчака існує 17 років. Головною метою діяльності Товариства є популяризація ідей Корчака, його подвижницької діяльності.

Пам'ять про Корчака жива. У 1948 році він посмертно отримав «Хрест кавалера ордену відродження Польщі». Щороку 23 березня в Польщі і Білорусі запускають повітряного змія на згадку про педагога і дітей, убитих у гетто. На відзначення 100-річчя від дня народження видатного діяча під егідою ЮНЕСКО 1978 рік було оголошено роком Корчака. Цього ж року Польська секція Міжнародної ради з дитячої і юнацької літератури заснувала міжнародну літературну премію його імені, що до 2000 року вручалася раз на два роки письменникові дитячих книг або книг про дітей. На площі Януша Корчака в меморіальному музейному комплексі в Єрусалимі встановлено монумент «Януш Корчак і його діти» роботи скульптора Бориса Сакциєра. У багатьох містах Ізраїлю є вулиці, названі на честь Януша Корчака, в м. Холон знаходиться школа імені Януша Корчака. З 2004 року в Росії щорічно проводиться конкурс «Педагогічні інновації», лауреатам якого вручаються медалі імені Януша

Корчака. У червні 2006 року у Варшаві на місці, де під час окупації знаходився сиротинець, було відкрито пам'ятник, авторами проекту якого є Вільма Збігнєв і Богдан Хмелевський. Пам'ятник відображає Януша Корчака у оточенні вихованців, які стоять під деревом, сухі гілки якого сплітаються у вигляді єврейського семисвічника. З нагоди річниці двох подій, пов'язаних з іменем польського педагога: 100-річчя його педагогічної діяльності та 70-річчя від дня трагічної смерті у нацистському таборі в Треблінці, Сейм Республіки Польща оголосив 2012 рік «Роком Януша Корчака», що проходив під гаслом «НЕМАЄ ДІТЕЙ – Є ЛЮДИ». На знак вшанування пам'яті Старого Лікаря в Україні Польський інститут у Києві за підтримки Українського товариства Януша Корчака, видавництва «Дух і Літера», «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», Центру дослідження історії та культури східноєвропейського єврейства, організував 2012 року цикл заходів під назвою «Дні Корчака», під час яких відбувалися наукові семінари, культурно-мистецькі акції, театралізовані дійства, демонстрації фільмів тощо. Серед запланованих заходів: показ фільму «Корчак» Анджея Вайди; відкрита лекція поета Маріанни Кіяновської; презентація нових перекладів творів Януша Корчака та його біографії; день із Корчаком у Кловському ліцеї, де знаходиться єдиний в Україні Музей Корчака, відкритий у 2003 році до Дня вчителя. Також 20 листопада 2012 року, у Всесвітній день дитини, у Києві, на будинку по вулиці Володимирській, 47, де у роки Першої світової війни працював педагог, була відкрита пам'ятна меморіальна дошка Януша Корчака авторства скульптора Івана Григор'єва. Крім того, 7 липня 2016 року на Нивках у Києві з'явилася вулиця Януша Корчака (колишня вулиця Баумана). Символічно, що на цій вулиці розмістилася головна дитяча книгозбірня країни – Національна бібліотека України для дітей. До 75-річчя з дня трагічної загибелі педагога 4 жовтня 2017 року в Києві відбувся вечір пам'яті Януша Корчака. В м. Коростишеві Житомирської області 26 липня 2016 року створено Міжнародний навчально-виховний комплекс імені Януша Корчака.

Але найвищою шаную, найкращим пам'ятником знаменитому педагогу, лікарю і письменнику Янушу Корчаку стане добрий і справедливий, щасливий світ дитинства для кожної дитини.

КНИГИ ТА СТАТТІ ПРО ЖИТТЯ І ТВОРЧИСТЬ Я. КОРЧАКА

Башкатова О. Януш Корчак : «Діти перш за все!» / О. Башкатова // Чумацький шлях. – 2013. – № 2. – С. 12-14.

Життєвий та творчий шлях, 10 педагогічних заповідей видатного польського педагога, класика дитячої літератури.

Брандис Е. Я. Корчак, его книги про детей и о детях / Е. Брандис // От Эзопа до Джанни Родари / Е. Брандис. – М., 1980. – С. 287-290.

Огляд творчості письменника.

Гажаман Н. Вірна любов до дітей / Н. Гажаман // Укр. мова й літ. в серед. шк., гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2003. – № 5. – С. 197-198.

Життя та діяльність Корчака, бібліографічний список видань.

Давидюк Л. Януш Корчак (1878-1942) / Л. Давидюк, О. Задорожня // Зарубіжна літературна казка / Л. Давидюк, О. Задорожня. – Київ, 2003. – С. 319-320.

Коротка біографічна довідка.

Денисюк С. Януш Корчак і українська педагогіка / С. Денисюк // Шлях освіти. – 2001. – № 1. – С. 44-48.

Вклад Януша Корчака в розвиток української педагогіки.

Зиман Л. Польская проза для детей в XX веке / Л. Зиман // Зарубежная литература для детей и юношества / Л. Зиман – М., 2007 – С. 255-260.

Характеристика творчості, аналіз повістей-казок «Король Матиуш Перший» і «Король Матиуш на безлюдному острові».

Ионина Н. Смертний марш под знаменем короля Матиуша / Н. Ионина // 100 великих узників / Н. Ионина. – М., 2003. – С. 509-513.

Основні віхи життя, творчої та педагогічної діяльності, любов до дітей.

Ироденко Л. Роль літературної спадщини Януша Корчака у розумінні сучасного школяра / Л. Ироденко // Всесвіт. літ. та культура в навч. закл. України. – 2003. – № 6. – С. 21-22.

Значення творчості для формування загальнолюдських та життєвих цінностей дітей.

Корчак Януш (Гольдшміт Генрік) (1878-1942) // Джерела духовності. Упровадження принципів гуманної педагогіки в практику роботи початкової школи. – Харків, 2015. – С. 27-28.

Короткі біографічні відомості.

Костецький А. Діти – перш за все і над усе! / А. Костецький // Пригоди славнозвісних книг / А. Костецький. – Київ, 2005. – С. 149-156.

Оригінальна, авторська розповідь про трагічну і героїчну долю Януша Корчака, історію написання казкової діалогії «Король Матіуш Перший» і «Король Матіуш на безлюдному острові».

Николаева С. Януш Корчак / С. Николаева // Зарубежная детская литература / Н. Будур и др. – М., 2000. – С. 268-271.

Педагогічна діяльність та письменницька праця Корчака.

Ольчак-Ронікер Й. Януш Корчак. Сторінками біографії / Й. Ольчак-Ронікер. – Київ : Дух і Літера. – 2012. – 504 с.

Дослідження життя та діяльності Януша Корчака.

Петровський М. Сум і надія Януша Корчака / М. Петровський – Київ : Дух і Літера. – 2008. – 23 с. : фотоіл., портр.

Нарис про життя, творчість, педагогічну діяльність у «Будинку сиріт», перебування у роки Першої світової війни у Києві, київську польськокомуну періодіку, відвідування приватної польської гімназії, дитячих будинків, київські витоки книг Корчака «Як любити дітей» і «Виховні моменти».

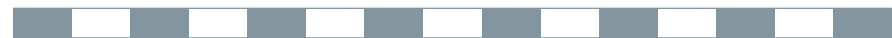
Проскура О. Життя, віддане дітям: Януш Корчак / О. Проскура // Дошк. виховання. – 2015. – № 10. – С. 6-9.

Основні віхи життєвого шляху, виховні ідеї розвитку дитини, родинна педагогіка, визначні педагогічні праці вченого.

Птіцин А. Життя – це любов / А. Птіцин // Анатолій Птіцин про Шолом Алейхема, Януша Корчака, Фріца Крейсlera, Миколу Лукаша, Матір Терезу. – Київ, 2016. – С. 29-49.

Історія геніального дитинства, юності, першого кохання Януша Корчака із книги серії «Життя видатних дітей».

Самовіддане служіння Дитині : до 135-річчя від дня народж. Януша Корчака / Нац. б-ка України для дітей ; підгот. Н. В. Загайна // Шк. б-ка. – 2013. – № 13-14. – С. 51-55.

Сисоєва С. Януш Корчак (1878-1942) / С. Сисоєва, І. Соколова // Нариси з історії розвитку педагогічної думки / С. Сисоєва, І. Соколова – Київ, 2003. – С. 183-190.

Біографічні відомості, гуманістичний зміст вчення Я. Корчака, його педагогічні ідеї - любов до дітей, повага до особистості дитини, тендітне ставлення до її серця, внутрішнього світу.

Тубельская Г. Корчак Януш (настоящее имя – Генрик Гольдшмит) / Г. Тубельская // Зарубежные детские писатели. Сто имен / Г. Тубельская. – М., 2005. – С. 174-182.

Сторінки життя видатного письменника, педагога, лікаря, список його основних творів та літератури про нього.

Фоміна С. Януш Корчак : педагог, письменник, лікар : сузір'я видат. педагогів / С. Фоміна, Н. Біневська, О. Скуміна // Всесвіт. літ. та культура в навч. закл. України. – 2014. – № 9. – С. 2-12.

Біографія, огляд творчості та педагогічної спадщини, 10 заповідей Я. Корчака для батьків, повість «Король Матіуш Перший» у цитатах.

Шаров А. Януш Корчак / А. Шаров // Волшебники приходят к людям / А. Шаров – М., 1985 – С. 271-301.

Пізнавальна розповідь про життя педагога і письменника, його казкову повість про Матіуша.

Яворский М. Януш Корчак. / М. Яворский. – Варшава : Интерпресс. – 2012. – 206 с.

Автор книги в популярній формі висвітлює життя, діяльність, роль Я. Корчака у перебудові основ виховної педагогіки та використання його виховних принципів у сучасній педагогічній практиці.

Януш Корчак (1878-1942) // Зарубежная детская литература / сост. И. С. Чернявская. – М., 1982. – С. 374-376.

Стислий огляд життєвого та творчого шляху педагога-гуманіста, письменника.

Януш Корчак // Зарубежная литература для детей и юношества. – М., 1989. – Ч. 2. – С. 230-233.

Короткий біографічний нарис.

РЕСУРСИ ІНТЕРНЕТУ

Бродніцкі М. Ідеї Януша Корчака: на шляху до практичного гуманізму [Електронний ресурс] / М. Бродніцкі // Київські полоністичні студії. – 2013. – Т. 22. – С. 141-145. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kps_2013_22_23.

Вільчковська А. Музика видатного польського педагога Януша Корчака в системі виховання дітей [Електронний ресурс] / А. Вільчковська // Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Сер. : Педагогічні науки. – 2013. – Вип. 23. – С. 28-35. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vgnpu_2013_23_6.

Вільчковський Є. Януш Корчак про фізичне виховання дітей та молоді [Електронний ресурс] / Є. Вільчковський, А. Вільчковська, В. Пасічник // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. – 2012. – № 3. – С. 13-16. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fvs_2012_3_5.

Гайда Й. Проблеми гуманістичного виховання особистості в педагогічній спадщині Януша Корчака та Антона Макаренка [Електронний ресурс] : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.01 / Й. Гайда ; Ін-т педагогіки і психології проф. освіти АПН України. – Київ, 2004. – 20 с. – Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Z21ID=&Image_file_name=DOC/2004/04gyykam.zip.

Головко М. Проблема педагогічного супроводу дитинства в педагогіці Я. Корчака [Електронний ресурс] / М. Головко, О. Міхеєва // Історико-педагогічний альманах. – 2012. – Вип. 1. – С. 41-43. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/lpa_2012_1_9.

Діденко А. Виховна концепція Януша Корчака у контексті розвитку світової педагогіки кінця XIX - початку XX століть [Електронний ресурс] / А. Діденко // Збірник наукових праць [Херсонського державного університету]. Педагогічні науки. – 2015. – Вип. 68. – С. 20-24. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2015_68_5.

Діденко А. Гуманістичне виховання Януша Корчака: Теорети-ко-прагматичний аспект [Електронний ресурс] / А. Діденко // Збірник наукових праць [Херсонського державного університету]. Педагогічні науки. – 2013. – Вип. 63. – С. 49-52. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znppn_2013_63_10.

Діденко А. Місце дитячого самоврядування у виховній системі Януша Корчака [Електронний ресурс] / А. Діденко // Педагогічний дискурс. – 2013. – Вип. 15. – С. 199-202. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/peddysk_2013_15_43.

Довга Т. Валеопедагогічні ідеї в гуманістичному досвіді Януша Корчака і Василя Сухомлинського [Електронний ресурс] / Т. Довга // Почат. шк. – 2014. – № 1. – С. 56-58. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Psh_2014_1_19.

Єрмакова Т. Педагогічні погляди Януша Корчака щодо формування здорової особистості [Електронний ресурс] / Т. Єрмакова // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. – 2014. – № 1. – С. 8-11. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fvs_2014_1_4.

Карпенко О. Аксиологічний вимір педагогічної спадщини Я. Корчака в контексті української педагогіки [Електронний ресурс] / О. Карпенко // Педагогічний альманах. – 2014. – Вип. 23. – С. 271-276. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pedalm_2014_23_46.

Куц Т. Соціальна адаптація дітей раннього віку: педагогічні погляди Януша Корчака [Електронний ресурс] / Т. Куц // Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки. – 2011. – Вип. 13. – С. 213-217. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apspp_2011_13_38.

Мисько В. Проблема сімейного виховання в педагогічній спадщині Януша Корчака [Електронний ресурс] / В. Мисько // Молодь і ринок. – 2017. – № 4. – С. 145-150. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2017_4_30.

Мисько В. Соціально-педагогічні ідеї Януша Корчака [Електронний ресурс] / В. Мисько // Молодь і ринок. – 2014. – № 5. – С. 150-156. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2014_5_35.

Мисько В. Соціально-правовий захист дитини як основа педагогічної діяльності Януша Корчака [Електронний ресурс] / В. Мисько // Людинознавчі студії. Педагогіка. – 2015. – Вип. 1(33). – С. 101-109. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Lstud_2015_1\(33\)_14](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Lstud_2015_1(33)_14).

Мисько В. Формування педагога-вихователя в контексті концепції дитиноцентризму Януша Корчака [Електронний ресурс] / В. Мисько // Молодь і ринок. – 2017. – № 1. – С. 112-116. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2017_1_26.

Моргун В. Парадокси педагогічного гуманізму, або Як любити дітей за Антоном Макаренком та Янушем Корчаком [Електронний ресурс] / В. Моргун // Витоки педагогічної майстерності. Серія : Педагогічні науки. – 2013. – Вип. 12. – С. 223-227. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vpm_2013_12_46.

Новгородський Р. Ідеї соціалізації особистості в контексті педагогічної спадщини Януша Корчака [Електронний ресурс] / Р. Новгородський // Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Сер. : Психолого-педагогічні науки. – 2012. – № 3. – С. 176-179. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzssp_2012_3_47.

Попиченко С. Сутність гуманістичних педагогічних концепцій Я. Корчака та українського педагога і діяча освіти кінця XIX - початку XX століття Т. Лубенця [Електронний ресурс] / С. Попиченко // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. – 2013. – № 44. – С. 295-300. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2013_44_48.

Проскура О. Януш Корчак із нами : захист дитини і дитинства – проблема вічна [Електронний ресурс] / О. Проскура // День. – 2017. – 4-5 серп. – С. 13. - Режим доступу: <https://day.kyiv.ua/uk/article/poshta-dnya/yanush-korchak-iz-namy>.

Рогальська Н. Система правового виховання Януша Корчака та реалізація його ідей в сучасних освітніх закладах [Електронний ресурс] / Н. Рогальська, В. Кривда // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. – 2013. – № 44. – С. 247-252. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2013_44_41.

Урсу Г. Гуманістичний світогляд Януша Корчака («Як любити дітей») [Електронний ресурс] / Г. Урсу // Київські полоністичні студії. – 2013. – Т. 22. – С. 146-148. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/kps_2013_22_24.

Януш Корчак // Вікіпедія: вільна енциклопедія : [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: https://ru.wikipedia.org/wiki/Януш_Корчак. – Назва з екрана.

Януш Корчак (1878-1942) / уклад. С. В. Петровська // Національна академія педагогічних наук України. Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського: [веб-сайт]. – Електрон. дані. – Режим доступу: <http://old.dnrb.gov.ua/id/504/>. – Назва з екрана.

ПОРТРЕТИ

[Януш Корчак] // М. Петровський. Сум і надія Януша Корчака. – Київ, 2008. – С. 2, 24.

[Януш Корчак] // М. Яворский. Януш Корчак. – Варшава, 1978. – Вкладка.

[Януш Корчак] // Джерела духовності. – Харків, 2015. – С. 27.

[Януш Корчак] // Польський педагог-гуманіст Януш Корчак. – Київ, 2003. – С. 4.

[Януш Корчак] // А. Костецький. Пригоди славнозвісних книг. – Київ, 2005. – С. 149.

ОСНОВНІ ДАТИ ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТІ Я. КОРЧАКА

22 липня 1878	Народився у Варшаві в сім'ї відомого адвоката. Справжнє ім'я Генрік Гольдшміт.
Вересень 1886	Пішов до школи.
1891-1896	Навчання у гімназії.
25 квітня, 1896	Смерть батька. Генрік починає займатися репетиторством.
1898-1904	Навчання на медичному факультеті Варшавського університету.
1898	Початок літературної діяльності. Обирає псевдонім Януш Корчак.
1899	Подорож до Швейцарії з метою знайомства з педагогічною діяльністю і творчістю Песталоцці.
1901	Публікація першої повісті «Дитя вулиці».
23 березня 1905	Отримує диплом лікаря.
1905-1910	Працює лікарем-педіатром дитячої лікарні у Варшаві.
1906	Видання книги «Дитя салону».
червень 1905 – березень 1906	Служба військовим лікарем у російській армії, участь у російсько-японській війні.
1906-1911	Удосконалює свій досвід лікаря у Берліні, Парижі та Лондоні. Працює вихователем у єврейських та польських літніх дитячих таборах. Продовжує літературну діяльність.
1911-1942	Очолює «Будинок сиріт» для єврейських дітей у Варшаві.

1914-1918	Військовий лікар російської армії під час Першої світової війни, перебуває на території України (Тернопіль-Київ). Працює в сиротинцях для українських дітей під Києвом. Пише книгу «Як любити дітей».
1918	Повернення до Варшави. Робота в «Будинку сиріт».
1919	Створює разом із Мариною Фальською сиротинць «Наш дім» для польських дітей.
1920	Перша публікація книги «Як любити дітей». У наступних публікаціях (з 1929) – «Як любити дитину».
1923	Публікація книги «Король Матіуш Перший».
1924	Видання книги «Банкрутство малого Джека».
1925-1939	Співпраця з часописом «Спеціальна педагогіка».
Грудень 1925	Публікація книги «Коли я знову стану маленьким».
1929	Публікація педагогічної праці «Право дітей на повагу».
1935-1936	Робота на польському радіо – «Бесіди Старого Лікаря».
1939	Публікація книги «Жартівлива педагогіка».
листопад 1940	Переселення «Будинку сиріт» до варшавського гетто.
1940-1942	Перебування у варшавському гетто. Корчак пише «Щоденник».
4 серпня 1942	Останній запис у «Щоденнику».
5 серпня 1942	Разом з дітьми та персоналом «Будинку сиріт» Корчака депортовано до табору смерті Треблінка. Того ж дня страчено у газовій камері разом із вихованцями.

10 ПЕДАГОГІЧНИХ ЗАПОВІДЕЙ Я. КОРЧАКА ЩОДО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ

1. Не чекай, що твоя дитина буде такою, як ти, або такою, як ти хочеш. Допоможи їй стати не тобою, а собою.
2. Не вимагай від своєї дитини плати за все, що ти для неї зробив. Ти дав їй життя, як вона може віддячити тобі? Твоя дитина дасть життя іншій людині, а та – третій, і це незворотний закон вдячності.
3. Не зганяй на дитині свої образи, щоб у старості не їсти гіркого хліба. Бо, що посієш, те й проросте.
4. Не стався до проблем дитини зверхньо. Життя дано кожному за силами, і будь певен, для неї воно не менш складне, ніж для тебе, а може, і більше, оскільки в неї немає досвіду.
5. Не принижуй дитину!
6. Не забувай, що найважливіші зустрічі людини – її зустрічі з дітьми. Звертай на них більше уваги – ми ніколи не можемо знати, кого ми зустрічаємо в дитині.
7. Не картай себе, якщо не можеш зробити щось для своєї дитини, просто пам'ятай: для дитини зроблено недостатньо, якщо не зроблено все можливе.
8. Дитина – це не тиран, який заволодіває всім твоїм життям, не тільки плід від плоті й крові. Це та дорогоцінна чаша, котру життя дало тобі на зберігання й розпалення в ній творчого вогню.
9. Умій любити чужу дитину. Ніколи не роби їй того, чого не хотів би, щоб робили твоєму дитяті.
10. Люби свою дитину будь-якою: не талановитою, невдахою, дорослою. Спілкуючись із нею, радій, бо дитя – це свято, яке поки що з тобою.

ВИХОВНІ ПРЕМУДРОСТІ ВІД Я. КОРЧАКА

«В дитині необхідно бачити філософа і поета. Поет - це така людина, яка сильно радіє і сильно горює, легко сердиться і міцно любить, глибоко відчуває, хвилюється і співчуває. І діти такі. А філософ - це така людина, яка глибоко вдумується і обов'язково бажає знати, як все є насправді. І знову діти такі ж...».

«...У теорії виховання ми часто забуваємо про те, що повинні вчити дитину не лише цінувати правду, – але й розпізнавати брехню, не тільки любити, – але й ненавидіти, не тільки поважати, – але й зневажати, не лише погоджуватися, – але й заперечувати, не тільки слухатися, – але й бунтувати...».

«Дитина розмірковує і бачить зв'язок між речами так само, як дорослий, – у неї немає тільки багажу дорослого досвіду».

«Постійні заборони призводять до виховання рабської покори, руйнують волю, гасять ініціативність дитини, атмосфера всездозволеності - породжує свавілля, нездатність узгоджувати свої бажання, власну поведінку з іншими, рахуватися з ними».

«Особистості створюють колектив, а колектив виховує особистості... Колектив повинен бути вільним, творчим, духовно об'єднаним, ненасильницьким. Колектив - спосіб виховання у дитини почуття любові й співчуття».

«Важливо зрозуміти, який він, світ дитинства, світ радощів і переживань, де часом за іронічною посмішкою криється великий дитячий біль, світ небувалих вражень, що весняною зливою спадають на людину. І як неможливо запам'ятати й описати всі краплі дощу, як не злічити всі хвилі річки під час бурхливої повені, так неможливо стверджувати, що дитина мало знає і мало розуміє».

«Виховання без краси, без любові є мертвим і при всій своїй науковості позбавлене перспектив».

«Щоб розвивати волю, мужність, самостійність та інші цінні якості, необхідна система виховання, яка б ґрунтувалася на дитячій активності й самодіяльності, на мобілізації власних зусиль і праці дітей в інтересах їхнього виховання й перевиховання».

«Дітей немає, – є люди – з іншим масштабом розуміння, іншим запасом досвіду, іншими потребами, іншим вираженням почуттів».

«Найважче і непоправне – це коли вихованець перестає боротись із собою, зневірившись у навколишньому світі. Коли він ... прийде до думки, що люди, суспільство не варті його тяжкої боротьби із собою».

«Якщо хтось провинився, то краще за все його пробачити. Якщо він винний, то за незнанням, а коли дізнається, чому винний, то не повторить такого... Повчання тільки заважає, треба терпляче чекати. Дитина не терпить примусу, у покаранні дитини – корінь зла».

«Життя моє грає, як оркестр. І я розумію, чому дитина може бути музикантом... А коли ми вдивимось уважніше в її малюнки і прислухаємось до її мови, і коли вона нарешті повірить у себе, і заговорить, а ми зрозуміємо її величезну цінність, то знайдемо в ній майстра почуттів, поета, художника. Це буде. Та ми ще не доросли до цього. Надто глибоко ми погрузли в матеріальному житті».

«Бути добрим, а не добреньким, а дійсно добрим – це, можливо, найважче на світі. Для цього потрібен особливий талант, безмежне терпіння, готовність, якщо доведеться, пожертвувати життям».

«Найлегше – померти за ідею... Значно важче жити в ім'я ідеї, день у день, рік у рік».

«Реформувати світ – це означає реформувати виховання».

ГОРДІСТЬ ПОЛЬСЬКОГО НАРОДУ

(Вислови відомих особистостей про Я. Корчака)

«Чудова людина, що мала відвагу довіряти дітям і молоді, якими займалася, настільки, щоб передати в їхні руки питання дисципліни й довірити окремим дітям найскладніші завдання, пов'язані з дуже великою відповідальністю».

Ж. Піаже, швейцарський психолог

«Життя Януша Корчака, його подвиг вражаючої моральної сили й чистоти послужили мені натхненням. Я зрозумів: щоб стати справжнім вихователем дітям, треба віддати їм своє серце».

В. Сухомлинський, український педагог

«Я. Корчак розкрив одне з найважливіших умінь, яке має розвинути в собі людина, що виховує і навчає дитину, — уміння в будь-якій ситуації ставати на позицію дитини і саме з цієї позиції оцінювати доцільність, виваженість своїх вимог, передбачати наслідки, до яких вони ведуть, створювати для вихованця таку атмосферу, яка відповідає його можливостям, потребам, прагненням».

«У вихованні та житті дитини Я. Корчак надавав принципового значення культурі зв'язку поколінь, роду, родовій спадщині, неперервності, що забезпечує не тільки почуття захищеності для дитини, а й відповідальність за неї дорослих».

О. Проскура, український психолог

«Корчак — класик дитячої літератури, педагог-новатор, зачинатель діяльності на захист прав дитини і повної рівності дітей. Він стверджував, що дитина має право бути такою, якою вона є, має право на повагу, на помилку, на висловлення своїх думок».

Я. Годун, директор Польського інституту в Києві

«Януш Корчак випередив свій час, адже на початку ХХ сторіччя говорити про права дітей було набагато складніше, ніж про права жінок. Саме відстоюванню прав дитини присвятив своє життя лікар-терапевт, педагог і письменник Януш Корчак».

М. Міхалік, речник із прав дитини Польщі

«Корчак старанно вивчав вдачу й вимоги своїх маленьких громадян, звертаючись до невичерпної пам'яті власних дитячих літ, щоб створити справжню «країну дитинства», «державу дітей», справедливішу за державу дорослих».

«Його життя було перш за все напруженим самовихованням; він до кінця вірив у людину, хоч оптимізм його був трагічним; він загинув і назавжди лишився серед найсвітліших моральних орієнтирів людства».

*М. Петровський,
український літературознавець, письменник*

«Трагічна смерть Корчака – лише епізод із життя визначного педагога, він міг уникнути смерті, але був з дітьми до кінця, бо саме у цьому вбачав роль вихователя».

*Л. Фінберг,
український соціолог, культуролог,
головний редактор видавництва «Дух і Літера»*

«Корчак-Гольдшміт хотів, щоб дитина могла вільно дихати, шукав для неї автономії, щоб дитина могла жити своїм життям – життям дитини. Він був для дітей товаришем і братом, рівним із рівними. Він написав для них казкові повісті про короля Мацюся, що навчають, як треба долати життєві труднощі. Він написав книгу для батьків «Як любити дитину». Зі своїми вихованцями він пішов на смерть до газової камери».

М. Цесельська

(керівник відділу Я. Корчака у Варшавському історичному музеї)

МИСТЕЦЬКА ПОШАНА Я. КОРЧАКУ

Фільми

Ви вільні, лікарю Корчак. Художній фільм. Режисер А. Форд. Німеччина, 1975.

Корчак. Художній фільм. Режисер А. Вайда. Польща-Німеччина-Великобританія, 1990.

Януш Корчак. Художній фільм. Режисер С. Винокур. Ізраїль, 2004.

Опери

Король Матіуш І. Дитяча опера-мюзикл. Автор Л. Конов. Москва, Росія, 1988.

Король Матіуш Перший Опера. Нова редакція. Автор Л. Конов. Москва, Росія, 2009.

Мультфільми

Расскажите сказку, доктор. Мультфільм. Режисер А. Зяблікова. СРСР, 1988.

Театральні постановки

Все буде гаразд. Вистава. Режисер С. Єфремов. Україна 1994.

Вистава отримала театральну премію «Київська пектораль» у 1995 році.

Дорога в небо. Вистава. Автор і режисер Ф. Сухов. Москва, Росія, 1998, 2012. Документальна містерія про «Будинок сиріт» Януша Корчака.

Коли я стану маленьким. Вистава. Режисер Є. Ібрагімов. Санкт-Петербург, Росія, 1998.

Відповіді на кросворд:

1. Газета.
2. Сиротинець.
3. Треблінка.
4. Вільчинська.
5. Адвокат.
6. Варшава.
7. Матіуш.
8. Генрік.
9. Гетто.

			¹ Г	А	З	Є	Т	А			
	² С	И	Р	О	Т	И	Н	Є	Ц	Ь	
³ Т	Р	Є	Б	Л	І	Н	К	А			
	⁴ В	І	Л	Ь	Ч	И	Н	С	Ь	К	А
			⁵ А	Д	В	О	К	А	Т		
	⁶ В	А	Р	Ш	А	В	А				
				⁷ М	А	Т	І	У	Ш		
⁸ Г	Є	Н	Р	І	К						
	⁹ Г	Є	Т	Т	О						

2. Складіть «заплутані слова» у правильній послідовності.

Кар—лі
 Кат—во—ад
 Та—зе—га
 Чак—кор.
 Ро—ти—си
 На—вій
 Гог—пе—да

Відповіді:

Лікар
 Адвокат
 Газета
 Корчак
 Сироти
 Війна
 Педагог

3. З'єднайте літери за кольором та шрифтом і дізнайтеся про одну з професій Януша Корчака.

п і к д и ч ж у х
 е з к р с у н й ф є
 о й н м я ь я ю ж
 б м а в п р и ц т

Відповідь: ПИСЬМЕННИК

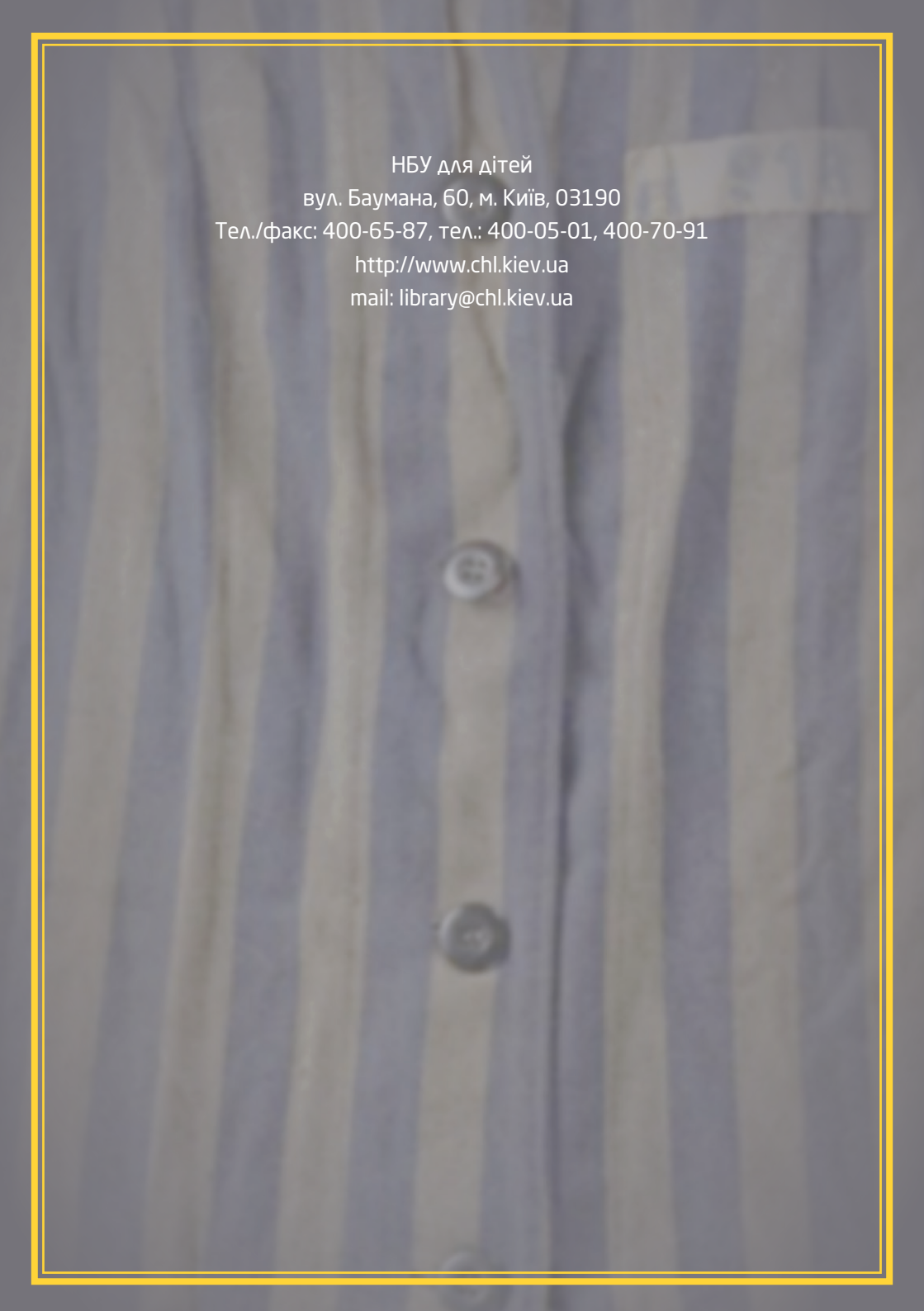

ПЕДАГОГІКА ЛЮБОВІ ДО ДИТИНИ ЯНУША КОРЧАКА

Інформаційний бібліографічний список для організаторів
дитячого читання до 140-річчя від дня народження
видатного польського педагога, письменника, лікаря

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко.
Укладачі: Н.П. Сисоєва, В.М. Красножон.
Літературний редактор В.В. Зеленська.
Комп'ютерна верстка Н.В. Ярчак.
Підписано до друку 26.03.2018 р.
Зам. № 3. Тираж 75 прим.

Видавець та виготовлювач
НБУ для дітей
вул. Баумана, 60, м. Київ, 03190
Тел./факс: 400-65-87, тел.: 400-05-01, 400-70-91
<http://www.chl.kiev.ua>
mail: library@chl.kiev.ua

НБУ для дітей
вул. Баумана, 60, м. Київ, 03190
Тел./факс: 400-65-87, тел.: 400-05-01, 400-70-91
<http://www.chl.kiev.ua>
mail: library@chl.kiev.ua